

23.12.2008

TBMM Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın **Başbakan Sn. R.Tayyip Erdoğan** tarafından **yazılı** olarak cevaplandırılmasını Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 96. maddeleri gereğince saygıyla talep ederim.

Atilla Kart
CHP Konya Milletvekili

İlgi ; 22.10.2208 tarih-7/5503 sayılı ve cevaplandırılmayan yazılı soru önergemiz.

Tarafımıza ulaşan bilgi ve bulgulara göre;

TİHA (Türk İnsansız Hava Aracı) projesi kapsamında 10 uçağın alımı için yürütülen çalışmalar sürecinde ; bu uçakların asgari 30.000 fit irtifada ve en az 24 saat görev yapacak nitelikte olması kararlaştırılmıştır. Bu çerçevede, Savunma Sanayi Müsteşarlığı (SSM) tarafından ana yüklenici olarak belirlenen **TUSAŞ ; ABD ve İsrail firmalarını teklif vermeye davet etmiştir.** Davetin sonucunda **İsrail firmasıyla** mutabakat sağlanmış ve sözleşme imzalanmıştır.

Sözleşme kapsamında, **ilk Heron sisteminin** 24 ay içerisinde, takriben Eylül 2007'de Türk Silahlı Kuvvetlerine teslimi taahhüt edilmiştir. Ancak, Ağustos 2007 tarihine gelindiğinde, Heron teslimatlarının gecikeceği ortaya çıkmış, **İsrail Firması** , gecikmeye gerekçe olarak **Aselsan'ın, Aselfır -300** kamerasını henüz teslim etmediğini ifade etmeye başlamıştır. Oysa, TİHA projesi kapsamında , **teklife çağrı dosyası gereğince** , teslim süresi ve performans dahil olmak üzere her türlü akdi sorumluluk İsrail firmasında olmasına rağmen, Savunma Sanayi Müsteşarlığının 8-9 ay boyunca cezai yaptırım sürecini başlatmayarak, bir anlamda yüklenici firmaya **sözleşme dışı kolaylık** sağladığı süreçten anlaşılmaktadır.

Heron'ların teslimatının yukarıda açıklanan sebeplerle sözleşmeye aykırı bir şekilde gecikmesi üzerine, **Bakanlık**, Güney Doğudaki **acil istihbarat ihtiyacını** karşılamak amacıyla , yüklenici firmanın iştiraki olan alt firmadan **iddialara göre 10 milyon dolar bedelle 1 adet Heron uçağını** personeliyle birlikte kiralamıştır.

Başka bir ifadeyle; sözleşmeyi ihlâl eden İsrail firmasının ceza ödemesi gerekirken , **bürokratik ve siyasi iradenin yönetim zaafiyeti ve hatayı aşan sorumsuzluğu** sebebiyle , bu firma **ek gelir** elde etmeye başlamıştır.

Ashında Aselflr-300'ün kamerasının ağırlığı ve boyutları, daha ihale aşamasında belli olmakla, İsrail firmasının bu hesaplamaları daha önceden tamamlayıp, aradan geçen süre esnasında uçak üzerinde gerekli tadilat ve hazırlıklarını tamamlamış olması gerekirdi. Bu çalışmanın da yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Bu süreçten sonra , firmanın sözleşmeye uygun teslimatı yapamayacağı, bunun yerine kendi yapımı ve daha hafif bir kamerayı yerleştirmek istediği kanısı ortaya çıkmıştır. Böyle bir uygulamanın sözleşmenin ihlâli anlamına geleceği açıktır.

Esasen, tedarik modelinin ve ürünün özellikleri göz önüne alındığında, İsrail firmasının kendi yapımı olan kamera sisteminin monte edilmesi halinde de; sözleşmede belirlenen irtifa ve süre şartlarının yerine getirilemeyeceği yine oluş şeklinde anlaşılmaktadır.

Terörle mücadeledeki istihbarat zorunluluğu ve teslimatların gecikmesi sebebiyle ; Temmuz 2007'de yüklenici firmadan kiralanmış olan Heron uçağının kira süresi, Temmuz 2008' e kadar uzatılmış, ancak bu uçak da görev uçuşu sırasında düşmüştür. Bunun üzerine yine İsrail'de yerleşik firmadan 3 adet hafif İHA uçağı alınmış, ancak 15 milyon dolara alındığı bildirilen bu uçaklardan da randıman alınmadığı için , etkin bir şekilde kullanılmasının mümkün olmadığı yönünde bilgi ve bulgular kamuoyuna yansımıştır.

Olay böylesine kilitlenmiş ve artık yüklenici firmanın sözleşmeye uygun teslimat yapamayacağı büyük ölçüde açıklık kazanmış iken; Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül, Ekim 2008 tarihinde İsrail'e yaptığı ziyaret esnasında yüklenici firma tesislerini de gezmiş, basına yaptığı açıklamada "...bu araçların mükemmel araçlar olduğunu...görevlerini en iyi şekilde yapacaklarını..." ifade etmiş, ilk 2 uçağın Kasım ayı sonunda Türkiye'ye getirileceğini açıklamıştır.

Tekrar ifade ediyoruz ; tedarik modeli ve ürünün özellikleri sebebiyle , sözleşmenin oluşumu aşamasından itibaren yerine getirilmesi mümkün olmayan bir sözleşmenin yapıldığı anlaşılmaktadır. Sözleşme aşamasındaki bu kötü yönetim sebebiyledir ki, müteakip aşamalarda sözleşme ihlâlleri süreklilik kazanmıştır.

Hal böyle iken; işin kabulü şartlarını değerlendirecek teknik heyet İsrail'e gitmeden ve son incelemelerini yapmadan , Milli Savunma Bakanının yukarıda sözü edilen açıklamayı yapması; görev ve yetkiyi kötüye kullanmanın ötesinde , Türkiye'yi telafisi mümkün olmayacak mağduriyetlerle karşı karşıya getirme sonucunu da zorunlu olarak yaratmıştır.

Nitekim basına yansıyan haberlerden de anlaşılacağı üzere; **fabrika kabul testini geçemeyen 2 uçak** , örneği görülmemiş bir süreç işletilerek firmadan alınmış, Aralık ayı başında Batman'a getirilmiş, ancak yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi, **sözleşmede belirtilen 30.000 fit irtifanı ve 24 saat aralıksız görev yapma şartını** yerine getiremeyeceği açık bir şekilde görülmüştür. **Bunun devamında da teknik kabul yapılamamıştır.**

Sözleşme ihlallerinin gizlenmesi sebebiyle , firmaya yönelik hiçbir akdi yaptırım uygulamayan Bakanlık; **hem hukuki anlamda görevini yapmamış ve hem de siyasi anlamda sorumlu konumuna** gelmiştir. Oysa , **Türk Silahlı Kuvvetleri**, 2004 yılından itibaren bu uçaklara olan **ihtiyacı sürekli olarak dile getirmiştir.**

Milli Savunma Bakanlığının öngörüsüz tavırları ve kötü yönetimi sebebiyle; terörle mücadelede yeni bir zaafiyet unsuru yaratılmıştır. **Ulusal savunmayla ilgili kamu kaynakları;** bürokratik kadroların sorumsuzluğu, sözleşme ihlallerine göz yummaları ve bu kadroları denetleme mevkiinde olan **Siyasi Otoritenin bu ihlallere iştirak etmesi sebebiyle;200 milyon dolar seviyesinde bir kamu zararına yol açılmıştır.**

Yukarıda ilgide sözü edilen ve sınırlı bir çerçevesi olan soru önergemize, muhatap Milli Savunma Bakanı tarafından süresi içinde cevap verilmediğinden **ve konu geçiştirilmek istenildiğinden** ; bu kez konunun önemi ve mevcut gelişmeler ışığında önergenin **doğrudan Başbakanlık Makamına** sunulması gereği doğmuştur;

Bu bulgular ve değerlendirmeler ışığında;

(1) İlk Heron sisteminin Eylül 2007'de teslimi gerekmesine rağmen, bu akdi yükümlülüğünü ihlal eden İsrail firmasına karşı, **Savunma Sanayi Müsteşarlığı** sözleşmeden doğan tazminat hükümlerini neden işletmemiştir?

Bu hüküm işletilmediği gibi, yüklenici firmanın iştiraki olan alt firmadan **neden ilave ödeme yapılarak Heron kiralama yoluna** gidilmiştir?

Bu kiralamanın **bedelsiz olması gerekirken**, neden ek ödeme yapılmıştır?

(2) Aselsan'ın teslim etmesi gereken Aselfır-300 sisteminin teslimi neden **8-9 ay boyunca** geciktirilmiştir?

Sistemin tesliminin geciktirilmesinde , kusur ve sorumluluğu olan bürokrat ve teknik kadro hakkında **neden yasal ve idari işlemler uygulanmamıştır?**

(3) Kiralanmış olan Heron uçağının görev uçuşu esnasında düşmesi üzerine, kira sözleşmesi kapsamında yüklenici firma tarafından 1 adet İHA'nın teslim edildiği, bu uçak tipinin Heron'lara göre performansının daha düşük olduğu bilinmesine rağmen, bu firmaya neden **ek ödeme yapılmaya** devam edilmiştir?

Yukarıda sözü edilen **Searcher** tipi düşük performanslı uçaktan sonra, bu kez 15 milyon dolar ödenerek yine düşük performanslı 3 adet **Aerostar** tipi hafif uçağın alınması; **başı başına bir sözleşme ihlâli, kaynak israfı ve yetkinin kötüye kullanılması** anlamına gelmez mi?

İstenen performansı sağlamayacağı belli olan bu uçaklar neden alınmıştır?

(4) Sözleşme ihlâlleri ve yüklenici firmanın bu süreç karşısında sözleşmeye uygun teslimat yapamayacağının açıklık kazanmış olmasına ve nihayet **işin kabulünün teknik olarak mümkün olamayacağının açıklık kazanmış olmasına rağmen;**

Milli Savunma Bakanı hangi amaç ve gerekçeyle "... **mükemmel araçlar...verilecek görevleri en iyi şekilde yapacaklar...2 uçak Kasım ayı sonunda Türkiye'ye getirilecektir...**" diyerek, teknik incelemeyi yapacak uzman heyete bir anlamda müdahale etmiştir?

Bakan'ın bu müdahalesi **görev ve yetkinin kötüye kullanılması** anlamına geldiği gibi, bir taraftan da yüklenici firmanın sözleşme ihlâllerinin ortadan kaldırılması sonucunu yaratmaz mı? **Başka bir ifadeyle ;** bu durum Bakan'ın İsrail firması tarafından **manüple edildiği** anlamına gelmez mi?

Böyle bir durum, Türkiye'nin ulusal çıkarları ve güvenliğiyle bağdaşır mı? Böyle bir durum, Hükümet etme sorumluluğuyla bağdaşır mı?

(5) Geline aşamada; bir taraftan bürokratik kadronun görev ve yetkisini kötüye kullanması (**Savunma Sanayi Müsteşarlığı**) , diğer taraftan da siyasi otoritenin bu ihlâllere seyirci kalması ve iştiraki sebebiyle oluşan **200 milyon dolar üzerindeki kamu zararı nasıl giderilecektir?**

Bu zarara yol açan sorumlular hakkında adli ve siyasi süreci neden hemen başlatmıyorsunuz?

Terörle mücadelede istihbari anlamda bağımlı durumda olan Türkiye, bu vahim tablo ve gelişme karşısında bundan böyle nasıl bir çözüm ve arayış içinde olacaktır?

(6) Türk Silahlı Kuvvetleri konunun **önem ve ivediliğini** 2004 yılından bu yana ısrarla dile getirdiği halde, Hükümet , projenin yerine getirilmesi konusunda üstüne düşen **özen, sorumluluğu ve duyarlılığı** neden yerine getirmemiştir?